

Ivana Kelava
Knjižnica Sesvete, Knjižnice grada Zagreba
ivana.kelava@kgz.hr

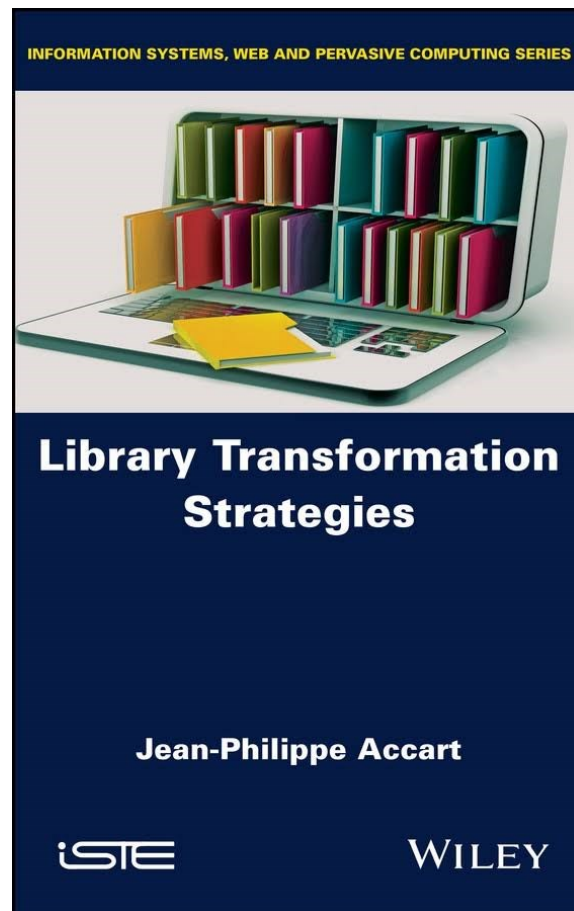
ISSN 1845-2434
[CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Library Transformation Strategies / Jean-Philippe Accart.

London : ISTE ; Hoboken : John Wiley & Sons, 2022.

ISBN: 9781786308870

Prikaz

Naslovnica preuzeta s mrežne stranice [nakladnika](#)

U 2022. godini izdavači stručne literature ISTE i John Wiley & Sons objavili su u sklopu nakladničke cjeline *Information systems, Web and Pervasive Computing series* knjigu *Library Transformation Strategies* autora Jean-Philippea Accarta. Jean-Philippe Accart ima više od trideset godina radnog iskustva u području knjižničarstva i informacijskih znanosti, iskustvo upravljanja projektima i zaposlenicima, a uz to, autor je brojnih članaka i knjiga iz područja informacijskih znanosti.

U navedenoj knjizi kroz dvanaest poglavlja i četiri tematske cjeline na 160 stranica donosi promišljanja o strategijama i uslugama koje bi današnje i buduće knjižnice mogle primjenjivati kako bi išle ukorak zajedno s brzim promjenama u društvu, a da pri tome zadrže svoje osnovne zadaće obrazovanja i informiranja. Sva poglavlja popraćena su bibliografskim bilješkama, a knjiga je opremljena predgovorom, uvodom, bibliografskim podacima i kazalom. U predgovoru Michel Gorin, pored nužnih inovacija, ističe kako knjižničari trebaju razvijati komunikacijske vještine, vještine u području marketinga, kulturnog i digitalnog posredovanja te upravljačke i administrativne sposobnosti.

U uvodu autor iznosi cilj knjige, a taj je predstaviti ubrzane promjene u knjižnicama i informacijskim uslugama općenito. Promjene utječu i na tradicionalne strukture znanja u posljednjih nekoliko godina. U institucijama i različitim vrstama uslužnih djelatnosti mijenjaju se dosadašnji načini upravljanja, što se reflektira na zaposlenike, suradnike i na javnost općenito. Pojava interneta i digitalnih tehnologija donosi promjene u pristupu informacijama, razumijevanju i prijenosu istih. U drugom dijelu uvoda autor navodi cjeline knjige te ukratko izlaže prožimanje upravljanja knjižnicom spomenutim strategijama.

Prva cjelina nazvana *The Environment and Society* (Okoliš i društvo) donosi pregled organizacijskih promjena u svijetu rada, kako u privatnom sektoru, tako i u javnim ustanovama. Promjene zahvaćaju informacijske i dokumentacijske centre, dakako i knjižnice.

Neke od društvenih promjena koje su zahvatile Francusku su smanjenje proračuna, usluga i ljudskih resursa. Neke se europske javne knjižnice zatvaraju. Dok se u nekima skraćuje radno vrijeme, u drugima se produžava (Sjeverna Amerika). Umjestoiskusnih knjižničara zapošljavaju se administratori. Ponegdje se informacijski i dokumentacijski stručnjaci i knjižničari usavršavaju u manjoj mjeri. Autor daje i kratki osvrt na rad europskih i međunarodnih knjižničnih stručnih društava te informacijskih i dokumentacijskih centara. Zalaže se za jače lobiranje vlada i donositelja odluka.

Od gospodarskih promjena navodi skupe pretplate na časopise i baze podataka, visoke cijene elektroničkih knjiga i visoki PDV. Nadalje razmatra informacijsko gospodarstvo u smislu kojeg se informacija tumači kao javno dobro. Slobodni pristup knjižnicama i plaćenim informacijama podrazumijeva da su informacije dostupne mrežno i digitalno, što ubrzava gospodarski razvoj. Posljedica toga je ta da korisnici često, pogotovo mlađe

generacije, imaju lažni osjećaj da je sve dostupno (a često se ono što je besplatno doživljava kao maje vrijedno). U takvim okolnostima isprepliću se kultura i gospodarstvo, s tim da je gospodarstvo dominantnije. Dotiče se i pitanja financiranja. Obradna je i relacija autor-distribucijski kanal-primatelj. Autor ističe i ključnu ulogu knjižnica u današnjem svijetu učenja. Kroz teoriju zajedničkog znanja, čiji je idejni začetnik američki ekonomist David Bollier, naglašava važnost pitanja upravljanja informacijama.

Zatim slijedi poglavlje o ulozi i razvoju knjižničnih prostora. Knjižnice su danas i virtualne, no unatoč tome knjižnični prostori su i dalje posjećeni. Postaju centri za učenje, prostori zajedničkog rada, interakcija i eksperimentiranja. Uz dom i posao tretiraju se kao treći korisnički prostor. Knjižnice mogu biti *pametne* knjižnice te ugodni i privlačni prostori u kojima se promiče kvaliteta života, zatim mjesta u kojima se odvijaju različiti laboratoriji i radionice na kojima se stvaraju inovativni proizvodi i alati ili multimedijalni sadržaji (npr. upotrebom 3D pisača i digitalne tehnologije). Ponuđeni su konkretni prijedlozi kao što su npr. zelene knjižnice, projekti uradi sam - DIY (*do-it-yourself*), pričaonice za djecu, igre bijega (*escape games*) za mlade, radionice pisanja, radionice opuštanja i organiziranje prostora za odmor.

Digitalni javni prostori predstavljeni su kroz digitalne alate, usluge i inovacije kao što su sastanci, debate, grupne radionice, besplatno savjetovanje i slično. Važnost usmjerenosti na virtualne i fizičke korisnike potkrijepljena je vidljivošću te kvalitetnim i ljubaznim informiranjem i savjetovanjem.

Posljednje poglavlje ove cjeline posvećeno je pravnim izmjenama u smislu jačanja pravne zaštite pojedinca, tj. osobnih podataka uz primjenu Opće uredbe o zaštiti podataka (GDPR-a). Potreba za spomenutom zaštitom izniknula je između ostaloga i razvojem društvenih mreža.

U drugoj cjelini nazvanoj *Human Resources and Management* (Ljudski resursi i upravljanje) autor predstavlja postojeće koncepte upravljanja knjižnicama i institucijama znanja, kao i one koji bi se mogli uvesti. U velikim institucijama prisutni su hijerarhijski načini upravljanja (odozgo prema dolje), a u srednjim i manjim timovima lakše su primjenjive fleksibilnije i participativne metode. To podrazumijeva pojačano uključivanje zaposlenika u pojedine segmente upravljanja. Neki od novih načina upravljanja i vodstva mogli bi biti upravljanje putem dobrobiti, empatije i humanosti, upravljanje putem novih projekata, dizajnerskog promišljanja (*Design Thinking*) i korisničkog iskustva - UX (*user experience*). Metodom korisničkog iskustva stvaraju se virtualne zajednice, kontakt s korisnicima odvija se putem mreže, a korisnici mogu ocijeniti usluge. Od novih metoda, Accart spominje i agilne/poduzetne metode najprije primjenjive u informatičkoj tehnologiji, odnosno u razvoju softvera. Sinonim agilnih metoda u pronalaženju alternativnih načina timskog rada

postaje fleksibilnost. Naglasak je na strukturiranom i kontroliranom upravljanju projektima i promjenama. Kao primjer izdvaja dvije švicarske knjižnice kao studije slučaja. Posljednje poglavlje ove cjeline posvećeno je pojačanoj komunikaciji voditelja i timova uz preporuku održavanja redovitih sastanaka na kojima se dijele informacije, problemi i prijedlozi.

Library Tools and Technology (Knjižnični alati i tehnologija) naslov je trećeg dijela knjige koji je posvećen novim informacijskim alatima i njihovoj primjeni. Nekoliko je vrsta platformi usluga, a najvažnije su temeljene na računalstvu *u oblaku* - infrastruktura, platforma i softver kao usluga. Izdvojene su platforme knjižničnih usluga (npr. WorldShare, EBSCO, Alma), Platforma kao usluga (PaaS), digitalno arhiviranje, repozitoriji, intraneti, informacijski portali (s katalozima i aplikacijama), platforme poslovne inteligencije, društvene mreže, metode diseminacije i otvoreni pristup. Od tehnologija to su proširena stvarnost kao varijacija virtualne stvarnosti, umjetna inteligencija i robotika, tehnologija (povezanih) blokova (*blockchain*) i sl. Knjižnica u ovom kontekstu nije samo institucija – primjenom navedenih alata i tehnologija spada i u uslužne djelatnosti.

Četvrta strategija predstavljena je u posljednjem dijelu knjige nazvanom *Marketing* (Marketing). Kako je u fokusu promocija knjižnice, autor u ovoj cjelini govori o digitalnom marketingu, digitalnom identitetu knjižnice, društvenim mrežama, svakodnevnoj promociji knjižnice mrežnim putem, o privlačenju korisnika i povezivanju sa zajednicom, o provođenju anketa o zadovoljstvu uslugama te o važnosti posredovanja između javnosti i knjižničnih resursa. Ponovno stavlja korisnike u fokus (*korisnik u srcu*), ne izdvajajući pri tome neku dobnu skupinu. U posljednjem poglavlju autor ističe važnost stvaranja brenda odnosno mrežnog ugleda informacijskih ustanova i knjižnica citirajući Michaela Lepeua prema čijem mišljenju brend mora biti živ, multikulturalan, višegeneracijski, etičan i društven. U konačnici cilj ove strategije je povećanje vidljivosti knjižnica putem pretraživanja kataloga, mrežnih stranica knjižnice, kontakata i sl.

U zaključku autor potvrđuje da su promjene knjižnica itekako potrebne te da nije bitno uvode li knjižnice u svoje poslovanje velike ili male promjene. Nužno je misliti na korisnike, razvijati usluge i vještine djelatnika te biti otvoreno mjesto. Svako zagovaranje inovacija potkrijepljeno je konkretnim primjerima iz prakse različitih vrsta europskih, a i svjetskih knjižnica. Knjiga može biti korisna studentima knjižničarstva, knjižničarima, informacijskim stručnjacima, ali i voditeljima knjižnica i informacijskih ustanova koji žele ići zajedno ukorak s promjenama u okruženju i društvu te onima koji na bilo koji način žele i mogu primjenjivati spominjane strategije i na taj način oblikovati buduće knjižnice i informacijske ustanove.